

Opravné prostředky a opravné systémy

Mgr. Miloslav Hrdlička*,
podzim 2020

Prezentace převzata od Mgr. Terezy Pondikasové s jejím souhlasem

- ◉ úkolem soudu je vydat věcně správné a spravedlivé rozhodnutí (srov. § 1 až 6 OSŘ)
- ◉ právní vztahy, které jsou předmětem řízení, i samotný proces jsou však složité, proto nelze vyloučit omyly, vady, nedostatky

Opravné prostředky

- ◉ instituty procesního práva, které dávají účastníkům možnost iniciovat (zahájit) opravné řízení

- Winterová, A. Civilní právo procesní, Leges, 2018, 9. vydání, s. 514

Právo na opravný prostředek

- ⊙ v civilním soudním řízení není garantováno
  - > Ústavou
  - > Listinou základních práv a svobod (srov. čl. 36) ani
  - > Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. čl. 6 a 13)

Dvojinstančnost civilního řízení

- není obecnou zásadou občanského soudního řízení
- organizační princip civilního soudnictví
  - > Ištváněk, Spáčil. Quo vadis, dvojinstanční zásado? Právní rozhledy, 2006, č. 20, s. 727
- rozsáhlá judikatura
  - > usnesení ÚS z 31.10.2006, sp. zn. III. ÚS 96/06
  - > usnesení NS z 17.10.2013, sp. zn. 29 Cdo 2142/2012

Opravné prostředky

- zajištění **vnitřní** kontroly rozhodovací činnosti
- pozitivní dopady
  - kvalita odůvodnění rozhodnutí, které mohou být předmětem přezkumu
  - dotváření práva
  - předvídatelnost soudního rozhodování
  - sjednocování judikatury
- možné negativní dopady
  - > prodlužování řízení
  - > prodražování řízení
  - > narušení právní jistoty (mimořádné OP)

Opravné systémy

Opravné systémy

- obecná pravidla, na kterých jsou založeny jednotlivé opravné prostředky
  - > rozsah přezkumu – skutková/právní stránka
  - > rozsah práv a povinností účastníků – přípustnost/možnost uplatnění novot
  - > způsob rozhodování – potvrzení/zrušení/změna
- apelační
- kasační
- revizní

Apelační systém

- ◉ možnost přezkumu rozhodnutí po stránce skutkové i právní
- ◉ úplná x neúplná apelace
- ◉ soud může rozhodnutí
  - > potvrdit
  - > změnit
  - > zrušit (obvykle spojeno s vrácením soudu I. stupně)
- ◉ *odvolání*

Kasační systém

- ◉ možnost přezkumu rozhodnutí jen po stránce **právní**
- ◉ soud **nemůže** rozhodnutí **měnit** – v případě nesprávnosti zruší rozhodnutí a vrátí soudu nižšího stupně k novému projednání
- ◉ vázanost právním názorem soudu vyšší instance
- ◉ **dovolání (do 31.12.2012)**

Revizní systém

- ◉ možnost přezkumu rozhodnutí pouze po stránce právní
- ◉ podobnost s kasačním systémem, ale
  - > soud vyšší instance může **změnit** napadené rozhodnutí (samozřejmě může také rozhodnutí potvrdit i zrušit)
- ◉ *dovolání od 1.1.2013 po novele zákonem č.404/2012 Sb.?
nebo se neuplatňuje (Winterová, A. – dovolání i po novele kasační systém)*

Opravné prostředky vs.
prostředky procesní obrany/
obranné prostředky/
jiné prostředky nápravy
nesprávností vs. oprava
zřejmých nesprávností

Oprava zřejmých nesprávností (§ 164 OSŘ)

- chyby v psaní, v počtech, jakož i jiné zjevné nesprávnosti
- předseda senátu opraví i bez návrhu ve stejnopisech rozhodnutí
- nelze-li či jde o opravu výroku – opravné usnesení

Opravné prostředky

- ◉ devolutivní a suspenzivní účinek
- ◉ řádné
  - > směřují proti rozhodnutí, které dosud nenabylo právní moci
- ◉ mimořádné
  - > směřují proti rozhodnutí, které je nezměnitelné a závazné
- ◉ pojem instance

Opravné prostředky řádné

- ◉ de lege lata
  - > odvolání
- ◉ ve věcném záměru CŘS
  - > odvolání, dovolání, stížnost

Opravné prostředky mimořádné

- ◉ dovolání
- ◉ žaloba na obnovu řízení
- ◉ žaloba pro zmatečnost
  - někteří teoretici je z důvodu absence devolutivního a suspenzivního účinku nepovažují za opravné prostředky, ale jiné obranné prostředky (Šínová, Petrov, atp.)
- ◉ ve věcném záměru CŘS
  - > žádný mimořádný opravný prostředek (procesní žaloby upraveny ale jako jiné prostředky nápravy nesprávných rozhodnutí)

Jiné prostředky nápravy/obránné prostředky

- ◉ odpor proti platebnímu rozkazu/EPR/EvrPR
- ◉ námitky proti směnečnému PR, proti šekovému PR
- ◉ ústavní stížnost
- ◉ stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva

Studium opravných prostředků

- přípustnost – objektivní/subjektivní/včasnost, pozitivní/negativní vymezení
- účinky – devolutivní, suspenzivní
- rozsah přezkumu, důvody přezkumu a vázanost soudu
- novoty (ano x ne)
- rozhodnutí (potvrzení a zrušení/změna)
- souběh s ostatními opravnými prostředky
- advokátní přímus
- konečnost vs. možnost napadnout dalším opravným prostředkem

Odvolání

Odvolání (§ 201 a násl. OSŘ)

- ◉ řádný opravný prostředek
- ◉ apelační systém
  - > neúplná apelace – sporné řízení
  - > úplná apelace – nesporná řízení
- ◉ proti **nepravomocnému rozhodnutí soudu I. stupně** (OS a KS)

Přípustnost odvolání (§ 201 OSŘ)

- princip univerzality

- **objektivní** podmínky přípustnosti odvolání
  - nepravomocné rozhodnutí
  - není zákonem vyloučena přípustnost pro dané konkrétní rozhodnutí
  - napadení **výroku** rozhodnutí (§ 202 odst. 3 OSŘ)
  - dodržení zákonné odvolací lhůty
- **subjektivní** podmínky přípustnosti odvolání (procesní legitimace)
  - účastník řízení, kterému **nebylo zcela vyhověno**
  - vedlejší účastník
  - Státní zastupitelství

Negativní vymezení přípustnosti odvolání proti rozsudkům – bagatelní věci

Odvolání není přípustné proti rozsudku vydanému v řízení, jehož předmětem bylo v době vydání rozsudku peněžité plnění nepřevyšující 10 000 Kč, k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží; to neplatí u rozsudku pro uznání a u rozsudku pro zmeškání (§ 202 odst. 2 OSŘ ve znění účinném od 30.9.2017).

(srov. náleží ÚS ze dne 29.7.2016, IV. ÚS 3153/15)

Negativní vymezení přípustnosti odvolání proti usnesení

- **§ 202 OSŘ** – výčet usnesení, kde není odvolání přípustné:
  - a) se upravuje vedení řízení,
  - b) byl účastník vyzván, aby neúplné, nesrozumitelné nebo neurčité podání doplnil nebo opravil (§ 43 odst. 1),
  - c) bylo prominuto zmeškání lhůty,
  - d) byla nebo nebyla připuštěna změna návrhu,
  - e) bylo rozhodnuto o svědečném nebo o nárocích podle § 139 odst. 3,
  - f) byl schválen smír,
  - g) byl zamítnut návrh na přerušení řízení podle § 109 nebo podle § 110,
  - h) byl žalovaný vyzván, aby se ve věci písemně vyjádřil (§ 114b),
  - i) bylo opraveno rozhodnutí, netýká-li se oprava výroku rozhodnutí,
  - j) bylo rozhodnuto, že doručení je neúčinné (§ 50d),
  - k) byla uložena povinnost složit zálohu na náklady důkazu,
  - l) bylo vyhověno návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu,
  - m) bylo nařízeno první setkání s mediátorem podle § 100 odst. 2,
  - n) byl zrušen platební rozkaz podle § 173 odst. 2.

Graf č. 1: Typická usnesení upravující vedení usnesení.

usnesení, jímž se upravuje vedení řízení § 202 odst. 1 písm a)

výzva k zaplacení soudního poplatku (vzor 60)
(§ 9 odst. 1 zák. č. 549/1991 Sb.)

usnesení o nedůvodné námitce podjatosti vznesené při jednání
(§ 15b odst. 1)

rozhodnutí o námitce k protokolaci (§ 40 odst. 8)

usnesení o povolení nahlédnout do spisu (§ 44 odst. 2)

výzva ke zvolení zástupce pro doručování
(§ 46c odst. 1)

nařízení předvedení osoby (§ 52 odst. 1)

usnesení o prominutí pořádkové pokuty (§ 53 odst. 2)

usnesení o prodloužení soudcovské lhůty (§ 55)

výzva k doplatku jistoty (§ 75b odst. 1, § 76h)

výzva vedlejšímu účastníku ke vstupu do řízení (§ 93 odst. 2)

usnesení o jednání v nepřítomnosti účastníka (§ 101 odst. 3)

doložka proti nečinnosti (§ 101 odst. 4)

usnesení o pokračování v řízení (§ 111 odst. 1)

výzva k vyjádření k žalobě (vzor 69)
(§ 114a odst. 2 písm. a/)

usnesení o nařízení a odročení jednání
(§ 115 odst. 1, § 119 odst. 1)

zamítnutí návrhu na doplnění dokazování (§ 120 odst. 1)

rozhodnutí o nepřipuštění dotazů na svědka (§ 126 odst. 3)

usnesení o ustanovení znalce (§ 127 odst. 1)

usnesení o osvobození od soudního poplatku (§ 138 odst. 1)

Lhůta pro podání odvolání

- 15 dnů od doručení rozhodnutí
- lhůta zákonná procesní
- zmeškání lze prominout
- nesprávné poučení – možné podat ve lhůtě uvedené v poučení
- chybějící poučení, nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné – 3 měsíce od doručení

Náležitosti odvolání

- obecné náležitosti podání (§ 42 odst. 4 OSŘ)
- náležitosti odvolání(§ 205 OSŘ):
  - > označení rozhodnutí proti kterému směřuje
  - > uvedení rozsahu, v jakém je rozhodnutí napadáno (soud vázán)
  - > uvedení odvolacího důvodu (§ 205/2 OSŘ) – soud není vázán
  - > formulace tzv. odvolacího petitu

Účinky odvolání

⊙ suspenzivní účinek

- > včas a oprávněnou osobou podané přípustné odvolání způsobuje odklad právní moci napadeného rozhodnutí
- > obvykle i odklad vykonatelnosti

⊙ devolutivní účinek

- > o věci rozhodne soud odlišný od soudu, který vydal rozhodnutí v I. stupni
- > (nutné odlišit tzv. autoremeduru - § 210a OSŘ)

Odvolací důvody

- meritorní rozhodnutí – výčet důvodů - § 205 OSŘ – zejména:
  - nesplnění podmínek řízení
  - soud I. stupně nepřihlédl k odvolatelem tvrzeným skutečnostem a důkazům, aniž by byly splněny předpoklady (zejm. § 118b OSŘ)
  - řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci
  - soud I. stupně neúplně zjistil skutkový stav
  - soud I. stupně dospěl k nesprávným skutkovým závěrům
  - dosud zjištěný skutkový stav neobstojí, neboť tu jsou nové skutečnosti nebo důkazy (§ 205a OSŘ)
  - nesprávné právní posouzení
- rozsudek pro uznání nebo pro zmeškání
  - omezení důvodů (viz § 205b OSŘ) na nedostatek podmínek řízení a nesplnění předpokladů pro jejich vydání
- nemeritorní – není omezeno

Nové skutečnosti a důkazy v odvolacím řízení

- **neúplná apelace** – sporné řízení – účastníci omezeni
  - > zejm. § 205a OSŘ
  - > nové skutečnosti a důkazy možné uplatnit pouze v těchto případech:
    - a) se týkají podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce (přisedícího) nebo obsazení soudu;
    - b) jimi má být prokázáno, že v řízení došlo k vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci;
    - c) jimi má být zpochybněna věrohodnost důkazních prostředků, na nichž spočívá rozhodnutí soudu prvního stupně;
    - d) jimi má být splněna povinnost tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti nebo důkazní povinnost, a to za předpokladu, že pro nesplnění některé z uvedených povinností neměl odvolatel ve věci úspěch a že odvolatel nebyl řádně poučen podle § 118a odst. 1 až 3;
    - e) odvolatel nebyl řádně poučen podle § 119a odst. 1;
    - f) nastaly (vznikly) po vyhlášení (vydání) rozhodnutí soudu prvního stupně.
- **úplná apelace** – možné tvrdit a navrhopat bez omezení
  - > § 28 ZŘS

Rozdělení činností mezi soud I. stupně a soud II. stupně

- odvolání je podáváno k odvolacímu soud prostřednictvím soudu I. stupně
- **soud I. stupně zejména:**
  - zkoumá splněním podmínek přípustnosti odvolání
  - zkoumá včasnost odvolání
  - zkoumá náležitosti odvolání
  - snaží se o odstranění vad podání
  - opožděně podané odvolání může odmítnout (§ 208 OSŘ)
- po uplynutí lhůty pro podání odvolání předloží odvolání společně s předkládací zprávou odvolacímu soudu

Úkony soudu II. stupně

- odvolací soud:
  - > přezkoumá podmínky přípustnosti odvolání (nesplněny – odmítnutí odvolání usnesením)
  - > nařídí jednání (není vždy nutné viz §214/2 OSŘ)
  - > může provádět (nebo opakovat) dokazování v mezích § 205a a 211a OSŘ
    - srov. rozsudek NS ze dne 25.8.2009, sp. zn. 33 Cdo 1890/2007
- pro odvolací řízení se přiměřeně použijí ustanovení upravující průběh řízení před soudem I. stupně

Rozhodnutí o odvolání

- ◉ odmítnutí usnesením (§218a OSŘ)
- ◉ potvrzení rozhodnutí soudu I. stupně – rozsudkem pokud potvrzuje rozsudek
- ◉ změni rozhodnutí soudu I. stupně
- ◉ zruší rozhodnutí soudu I. stupně usnesením (spojeno obvykle s vrácením věci soudu I. stupně) – 219a OSŘ

Dovolání

Zdroj: Fotogalerie na stránkách Nejvyššího soudu

Dovolání

- mimořádný opravný prostředek
- přezkum pouze po právní stránce
- lze napadnout pouze pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu

Připustnost dovolání od 1.1.1993

- ◉ § 237 OSŘ zmatečnosti
- ◉ § 238 OSŘ
  - > **nárokové dovolání** (proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé – diformita) + skrytá diformita (potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, jímž bylo rozhodnuto jinak než v dřívějším rozsudku, protože soud prvního stupně byl vázán právním názorem soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil).
  - > **nenárokové dovolání** – rozhodnutí po právní stránce zásadního významu (určuje ve výroku odvolací soud)

Připustnost dovolání od 1.1.2001

◉ § 237 OSŘ

- > **nárokové dovolání** (proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé – diformita) + skrytá diformita (potvrzen rozsudek soudu prvního stupně, jímž bylo rozhodnuto jinak než v dřívějším rozsudku, protože soud prvního stupně byl vázán právním názorem soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil).
- > **nenárokové dovolání** – rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadního významu (k závěru dospěje dovolací soud)

Zásadní právní význam

- § 237 odst. 3 OSŘ (ve znění od 1.1.2001)

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Přípustnost dovolání od 1.1.2013

- zásadní změna právní úpravy účinná od 1.1.2013 (zákon č. 404/2012 Sb.)
  - všechna dovolání tzv. nenároková
- další změny účinné od 30.9.2017 (zákon č. 296/2017 Sb.)
a od 1.2.2019 (zákon č. 287/2018 Sb.)

Přípustnost dovolání - § 237 OSŘ

- ◉ přípustnost dovolání - předpoklady:
  - > rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se řízení končí
  - > vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, kdy
    - odvolací soud se odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu
    - otázka nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu řešena
    - otázka je NS rozhodována rozdílně
    - má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak
  - > srov. stanovisko pléna ÚS z nálezu ÚS ze dne 6.12.2016, sp. zn. II. ÚS 2000/16 a ze dne 28.11.2017, sp. zn. Pl. ÚS st. 45/16;

Přípustnost dovolání - § 237 OSŘ

- ◉ dovolatel musí v dovolání vymezit jednu ze čtyř podmínek přípustnosti dovolání + musí doložit, že je tato podmínka splněna
  - náleží ÚS ze dne 6.12.2016, sp. zn. II. ÚS 2000/16
- ◉ pouhá citace zákona není dostačující
  - usnesení ÚS ze dne 26.6.2014, sp. zn. III. ÚS 1675/14

Nepřípustnost dovolání § 238 OSŘ

- a) ve věcech upravených v části druhé občanského zákoníku, je-li řízení o nich vedeno podle tohoto zákona a nejedná-li se o manželské majetkové právo,
- b) ve věcech upravených zákonem o registrovaném partnerství, je-li řízení o nich vedeno podle tohoto zákona,
- c) proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění **nepřevyšujícím 50 000 Kč**, ledaže jde o vztahy ze **spotřebitelských smluv** a o **pracovníprávní vztahy**; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží,
- d) ve věcech odkladu provedení výkonu rozhodnutí nebo exekuce,
- e) proti usnesením, proti nimž je přípustná žaloba pro zmatečnost podle § 229 odst. 4 (odmítnuto odvolání, zastaveno odvolací řízení, potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí odvolání nebo dovolání pro opožděnost)
- f) proti usnesením, kterými bylo rozhodnuto o předběžném opatření, pořádkovém opatření, znalečném nebo tlumočném,
- g) proti usnesení, jímž bylo rozhodnuto o žalobě z rušené držby.

Přípustnost dovolání podle § 238a OSŘ

- ◉ Dovolání je dále přípustné proti usnesení odvolacího soudu, kterým bylo v průběhu odvolacího řízení rozhodnuto o tom, kdo je procesním nástupcem účastníka, o vstupu do řízení na místo dosavadního účastníka (§ 107a), o přistoupení dalšího účastníka (§ 92 odst. 1) a o záměně účastníka (§ 92 odst. 2).
- ◉ vyplývá přímo ze zákona

Lhůta pro podání dovolání

- ◉ 2 měsíce od doručení rozhodnutí soudu II. stupně (u soudu, který rozhodoval v I. stupni)
- ◉ zmeškání nelze prominout
- ◉ nesprávné poučení – 3 měsíce od doručení

Přípustnost dovolání

- přípustné podle § 238a OSŘ? NE ->
- přípustnost vyloučena podle § 238 OSŘ?
NE ->
- přípustnost podle § 237 OSŘ? NE
  - > jednomyslný závěr senátu ->

NEPŘÍPUSTNÉ -> ODMÍTNUTÍ ODVOLÁNÍ

Kdo může dovolání podat?

- účastník řízení
- obligatorní zastoupení advokátem nebo notářem v dovolacím řízení
- výjimky:
  - a) je-li dovolatelem fyzická osoba, která má právnické vzdělání,
  - b) je-li dovolatelem právnická osoba, stát, obec nebo vyšší územně samosprávný celek, jedná-li za ně osoba uvedená v § 21, 21a, anebo v § 21b, která má právnické vzdělání.
  - c) je-li dovolatelem obec, kterou zastupuje stát podle § 26a, jedná-li jménem státu za zastoupenou obec osoba uvedená v § 26a odst. 3, která má právnické vzdělání.

Dovolací důvod

- od 1.1.2013 pouze **nesprávné právní posouzení věci** - § 241a/1 OSŘ

Účinky podaného dovolání

- devolutivní účinek – o dovolání rozhoduje NS
- NS může rozhodnout (i bez návrhu) o odkladu (§ 243 OSŘ):
  - a) vykonatelnosti napadeného rozhodnutí, kdyby neprodleným výkonem rozhodnutí nebo exekucí hrozila dovolateli závažná újma, nebo
  - b) právní moci napadeného rozhodnutí, je-li dovolatel závažně ohrožen ve svých právech a nedotkne-li se odklad právních poměrů jiné osoby než účastníka řízení (rozhodnutí ztrácí závaznost, tj. materiální stránku PM)
- soud o odkladu nemůže rozhodnout kumulativně, o odkladu PM rozhodne tam, kde nelze odložit vykonatelnost rozhodnutí (např. rozhodnutí určovací, ukládající prohlášení vůle nebo zamítavá)
- NS může odklad zrušit, pominou-li důvody či ukáže-li se, že předpoklady pro odklad nebyly dány
- účinky odkladu trvají do PM rozhodnutí o dovolání (nestanoví-li soud v rozhodnutí jinak)

Odklad vykonatelnosti

- nemůže být proveden výkon nebo exekuce rozhodnutí
  - ale k nařízení výkonu rozhodnutí dojít může - nařízený výkon rozhodnutí je však odložen až do právní moci rozhodnutí dovolacího soudu
- okolnost, že byl u dovolacího soudu podán návrh na odklad vykonatelnosti rozhodnutí napadeného dovoláním není důvodem pro odklad výkonu rozhodnutí podle § 266 OSŘ

Řízení o dovolání

- NS obvykle rozhodne bez nařízení jednání
- přezkum pouze po stránce právní
- není možné v dovolacím řízení uplatnit nové skutečnosti ani důkazy (§ 241a/6 OSŘ)
- neprovádí se dokazování
- platí obdobně ustanovení § 208/1, § 209, § 210 OSŘ – úkoly soudu I. stupně a možnost odmítnout opožděné dovolání

Rozhodnutí o dovolání - odmítnutí

- ◉ § 243c OSŘ – odmítnutí dovolání (6 měsíční lhůta zrušena!)
  - > není přípustné
  - > trpí vadami, které nebyly odstraněny a pro něž nelze v dovolacím řízení pokračovat
  - > zjevně bezdůvodné (novinka)

Rozhodnutí o dovolání – zamítnutí/změna

- ◉ pokud soud nepostupoval podle § 243c OSŘ postupuje podle § 243d tak, že:
  - a) dovolání **zamítne**, dojde-li k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné,
  - b) může rozhodnutí odvolacího soudu **změnit**, jestliže odvolací soud rozhodl nesprávně a jestliže dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout + zruší rozhodnutí vydaná v řízení v prvním stupni nebo v odvolacím řízení, která jsou na změněném rozhodnutí odvolacího soudu závislá

Rozhodnutí o dovolání – zrušení

- § 243e/1 OSŘ - nejsou-li podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozhodnutí odvolacího soudu, dovolací soud **je zruší** (spojeno s vrácením věci, popřípadě např. zastavením řízení)
- *vázanost závazným právním názorem dovolacího soudu*
- pokud se důvody zrušení vztahují i na rozhodnutí soudu I. stupně – ruší se i toto a vrací soudu I. stupně

Koncepce dovolání ve věcném záměru CŘS

- ◉ řádný opravný prostředek
- ◉ devolutivní a suspenzivní (až na výjimky) účinek
- ◉ dovolání podáno svévolně nebo za účelem průtahu věci – trest pro svévoli
- ◉ ústní jednání
- ◉ revizní princip

Přípustnost dovolání ve věcném záměru CŘS

Pokud hodnota předmětu sporu napadená dovoláním přesahuje 50 000 Kč a není to zákonem výslovně vyloučeno, je dovolání přípustné proti rozsudku:

- ⦿ a) kterým odvolací soud **změnil** rozsudek soudu prvního stupně,
- ⦿ b) kterým odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, pokud **odvolací soud** ve výroku svého rozsudku dovolání výslovně připustil. Odvolací soud dovolání připustí, pokud rozsudek odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva,
  - > i. při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo i
  - > i. která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo
  - > iii. která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně nebo
  - > iv. má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Přípustnost dovolání ve věcném záměru CŘS

Za měnící rozsudek podle písm. a) se považuje také rozsudek, jímž odvolací soud doplnil rozsudek soudu prvního stupně, jakož i rozsudek, kterým odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl jinak než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozsudek zrušil.

„výjimečné dovolání“

Pokud hodnota předmětu sporu napadená dovoláním přesahuje 100 000 Kč, je dovolání proti rozsudku, kterým odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně přípustné, přestože jej odvolací soud nepřipustil, shledá-li dovolací soud, že je naplněno některé z hledisek uvedených v bodu 341 písm. b) i. až iv.

Žaloba na obnovu řízení

Žaloba na obnovu řízení

- ◉ mimořádný opravný prostředek
- ◉ možné napadnout **pravomocné** **meritorní** rozhodnutí soudu I. stupně i soudu odvolacího
- ◉ rozhoduje soud, který rozhodoval v I. stupni

Důvody obnovy řízení

○ § 228 OSŘ:

- a) jsou-li tu **skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy**, které bez své viny **nemohl použít v původním řízení** před soudem prvního stupně nebo za podmínek uvedených v ustanovení § 205a a 211a též před odvolacím soudem, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci;
- b) **lze-li provést důkazy, které nemohly být provedeny** v původním řízení před soudem prvního stupně nebo za podmínek uvedených v ustanovení § 205a a 211a též před odvolacím soudem, pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci.

Lhůta pro podání žaloby na obnovu řízení

- subjektivní – 3 měsíce od doby, kdy se dozvěděl o důvodu obnovy
- objektivní – 3 roky od právní moci napadeného rozhodnutí (výjimka – zrušení trestního rozsudku nebo rozhodnutí o přestupku nebo jiném správním deliktu, na jejichž podkladě bylo v občanském soudním řízení přiznáno právo)

Kdo může podat žalobu na obnovu řízení?

- ◉ účastník řízení
- ◉ vedlejší účastník (§ 231 OSŘ)

Řízení o žalobě na obnovu řízení

- 2 části
  - > o povolení obnovy - iudicium rescindens
  - > po povolení obnovy - iudicium rescissorium (obnovené řízení)

O povolení obnovy - iudicium rescindens

- řešena otázka, zda soud povolí obnovu, nebo návrh zamítne
- usnesením o povolení obnovy se **odkládá** vykonatelnost napadeného rozhodnutí ze zákona - §235g OSŘ (před tím může soud rozhodnout o odložení vykonatelnosti § 235c OSŘ)

Po povolení obnovy - iudicium rescissorium

- proběhne již pravomocně skončené řízení znovu – pokračování původního řízení
- pokud je rozhodnutí věcně správným – zamítne žalobu na obnovu usnesením
  - > Žaloba žalobce na obnovení řízení vedeného u..... pod sp. zn. se zamítá.
- změna rozhodnutí – nahradí se rozhodnutí původní (neruší se, ale pozbývá účinků)

Žaloba pro zmatečnost

zavedena novelou č. 30/2000 Sb. s
účinností od 1.1.2001

Žaloba pro zmatečnost

- ◉ mimořádný opravný prostředek
- ◉ slouží k nápravě nedostatků v procesu
- ◉ možné napadnout pravomocné rozhodnutí soudu I. stupně i odvolacího, **kterým bylo řízení skončeno** (i nemeritorní usnesení)

Důvody žaloby pro zmatečnost

- obecně nedostatek v procesních podmínkách
- konkrétně např. (§ 229 OSŘ) :
  - > nedostatek pravomoci obecných soudů
  - > nezpůsobilý účastník řízení
  - > vyloučený soudce
  - > litispendence
  - > res iudicata

Lhůta pro podání žaloby pro zmatečnost

◉ subjektivní

- obecně - 3 měsíce od doručení napadeného rozhodnutí
- podle důvodů uvedených v § 234 odst. 2-6 stanovuje rozdílné počátky běhu této lhůty

◉ objektivní

- pouze v některých případech - § 234 odst. 2,3 OSŘ
- 3 roky od PM

Kdo může podat žalobu pro zmatečnost?

- účastník řízení
  - > vedlejší účastník
  - > státní zastupitelství
  - > Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových

Řízení o žalobě pro zmatečnost – rozhodnutí

- ◉ zamítnutí usnesením
- ◉ zrušení rozhodnutí – podle důvodu zmatečnosti vede rozhodne o
  - > zastavení řízení
  - > postoupení věci příslušnému orgánu
  - > o věci sám rozhodne

Souběh mimořádných opravných prostředků

- ⊙ žaloba na obnovu a pro zmatečnost – soud řízení **spojí** – § 235b/1 OSŘ
  - > povolení obnovy řízení, pouze pokud je zamítnuta, odmítnuta žaloba pro zmatečnost, případně zastaveno řízení o ní
- ⊙ žaloba na obnovu/pro zmatečnost a dovolání – přerušení řízení o žalobě do rozhodnutí o **dovolání**

Orientační přehled OP v OSŘ

OPRAVNÝ PROSTŘEDEK	ODVOLÁNÍ (! § 28 ZŘS)	DOVOLÁNÍ (! § 30 ZŘS)	ŽALOBA na OBNOVU (! § 29 ZŘS)	ŽALOBA pro ZMATEČNOST (! § 29 ZŘS)
řádný/mimořádný	Ř	M	M	M
všeobecný/speciální	V	V	S	S
opravný systém (A, K, R)	A (Ú/N - § 205a)	R/K ?	x	K
lhůta	§ 204	§ 240	§ 233	§ 234
účinky S/D	S, D	x	x	x
přípustnost	§ 201 + 202	§ 237, 238, 238a	§ 228 + 230	§ 229 + 230
rozsah přezkumu	skutková zjištění + právní posouzení + proces	právní posouzení	skutková zjištění	proces
důvody	§ 205 odst. 2	§ 241a	§ 228	§ 229
rozhodnutí	§ 218 a násl.	§ 243c a násl.	§ 235e	§ 235e
povinné zastoupení	není	ano	není	není